

NOVOSTI IZ EVROPSKE UNIJE

Mina Zirojević*

str. 69 - 72.

50 GODINA EVROPSKE UNIJE

Pola veka je prošlo od kada su načinjeni prvi koraci ka Ujedinjenoj Evropi. Tada niko nije mogao da previdi kako će se ova velika vizija osvariti u praksi. Sada se postavlja pitanje šta će biti u sledećih pola veka i koja je sledeća razvojna ideja vodilja. Kako će izgledati Evropa i svet za 50 godina? Ipak, veliki izazovi su pred nama.

Pitanje globalizacije koji za sada donosi i negativnu konotaciju podela ne siromašne i bogate. Sada kada nema unutrašnjih granica sve je više pritisaka koji se odnose na imigraciju. Potrebno je ojačati pravo i praksu kako bi se adekvatno branile spoljne granice Unije. Ipak, ova politika treba da uzme u obzir i starenje populacije Evrope i potencijalne koristi radne snage izvan granica.

Zatim, gde postaviti granice Evrope? Koliko još ima apsorpcione moći? Na ovo pitanje mogu odgovoriti samo svi zajedno: i političari i eksperti i građani. Zajedno. Veća Evropa znači i veća odgovornost.

Posebnu pažnja treba pokloniti i problemima životne sredine: globalno zagrevanje, nedostatak vode, zagađenje, problem otpadaka, nedostatak goriva i gasa.

* Istraživač-saradnik u Institutu za međunarodnu politiku i privredu, Beograd.

Da bi Unija adekvatno odgovorila na sve ove izazove potrebni su joj bolji pravni instrumenti. Prvi pokušaj da se ovo ostvari je propao kada su glasači u Francuskoj i Holandiji odbili nacrt Ugovora o Ustavu. Kasnija analiza ovoga neuspeh apokayala je da je koren problema u lošoj informisanosti građana Unije i njihova izdvojenost iz procesa odlučivanja. Nadamo se da će se u najskorijem vremenu ovo popraviti i da će Evropa obezbediti stabilan osnov za sledećih pola veka.

PRIORITETI EVROPSKE UNIJE U PERODU 2006-2007

Nemačka i Portugalija su u 2007. godini preuzele predsedavanje Savetom Evropske unije. S obzirom na nimalo lake prethodne godine, u narednih osamnaest meseci Nemačka, Portugalija i Slovenija će na dnevnom redu imati rešavanje brojnih značajnih pitanja. Upravo zbog ovoga ove tri zemlje su usaglasile zajedničke prioritete za narednih 18 meseci. Naravno, svaka od ovih zemalja će imati i specifične teme kojima će se dodatno baviti u toku svog šestomesečnog predsedavanja, ali ove zajedničke će biti ključne.

Prioriteti kojima će se Unija baviti su:

- a) Pitanja o budućnosti Unije;
- b) Dalji rad na implementaciji i usavršavanju Lisabonske strategije;
- c) Dalji rad na poboljšanju u oblasti slobode, bezbednosti i pravde;
- d) Odgovaranje na izazove spoljne politike;
- e) Strategija rasta i razvoja, koja obuhvata smanjenje nezaposlenosti i ekonomski rast.
- f) Pored ovog, pitanja o kojima će biti reći su i
- g) dalji razvoj Unije;
- h) proširenje oblasti šengenskog sporazuma kao i Euro zone;
- i) dalji rad na Ugovoru o Ustavu;
- j) Tehnološki razvoj i istraživanje;
- k) Povećanje saradnje u oblasti bezbednosti;
- l) Razvijanje tešnje saradnje sa UN i NATO;
- m) Odgovaranje na izazove politike proširenja EU.

Dalje, EU će se u navedenom periodu aktivno baviti integracijom Bugarske i Rumunije u strukturu EU.

Postojeće obaveze, određene od Evropskog Saveta 14. decembra 2006. godine, vezane za proširenje EU će se u potpunosti poštovati, a naročito Ugovori potpisani sa Hrvatskom i Turskom.

Za nas najznačajnija je tema proširenja i unapređenja evropske perspektive Zapadnog Balkana, ali i razvoj ekonomije na regionalnom nivou. Najveći izazov je dalje rešavanje pitanja budućeg statusa Kosova, kao i „buduća implementacija Kosova u Evropi“.¹

Ministar odbrane Portugalije, Nuno Severiano Teixeira, je na otvaranju neformalnog sastanka ministara odbrane rekao da je „najbolji način rešenja statusa Kosova upravo dogovor strana u pregovorima, i da takvo rešenje nema alternativu.“

Uporedo sa ovim, nastaviće se i pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore, Bosne i Hercegovine, a pregovori sa Srbijom će se nastaviti po uspostavljanju pune saradnja sa Haškim Tribunalom.

PRESEDANJE PORTUGALIJE SAVETOM EVROPSKE UNIJE

Portugalija je takođe početkom svog mandata, 01. jula 2007. godine, istakla svoje specifične prioritete: budućnost Ugovora o Ustavu, i u vezi s tim, pitanja proširenja Evropske Unije, dalji rad na integraciji zemalja članica i institucija EU.

Ponovo nas ne iznenađuje činjenica da je jedana od glavnih tema, opet, Zapadni Balkan. Portugalija će se založiti da se brižljivo posmatra vojno-politička situacija posle smanjenja trupa i misije ALTHEA u Bosni i Hercegovini.

Na Kosovu, EU planira misiju koja će regulisati policijsku i pravnu situaciju i koja će biti u stanju da pripremi i obezbedi Kosovo za period posle rešavanja pitanja statusa.

¹ Internet strana: <http://www.eu2007.pt/NR/rdonlyres/5D9488BD-5AA3-4882-AAA9-B685FFD880D4/0/TrioProgramme.pdf>, strana 62, 05/02/2007.

PROLEĆNO ZASEDANJE EVROPSKOG SAVETA

U Briselu je od 21. do 23. marta održano prolećno zasedanje Evropskog saveta. Glavna tema ovog skupa bila je budućnost Ugovora o Ustavu Evropske unije. Premijer Portugalije José Sócrates je rekao da Ugovor treba da bude usvojen do kraja oktobra, na neformalnom sastanku predsednika država i vlada u Lisabonu. On je podvukao da je potrebno „ubrzati proces“, i to prvo putem „nacrti i prihvatanja“ Ugovora a tek onda „pregovarati o njegovom usvajanju“. ²

NEFORMALNI SASTANAK ŠEFOVA DIPLOMATIJA EU

U Lisabonu je 18. i 19. oktobra 2007. godine održan neformalni sastanak ministara spoljnih poslova Evropske unije. Ovoga puta glavne teme su bile budućnost Ugovora o Ustavu Evropske unije, socijalna politika i ekonomski razvoj, problemi globalizacije, ekonomski razvoj.

Novi nacrt ugovora o Ustavu još ima neka otvorena pitanja na koja će se odgovoriti tek po završetku sledećeg kruga proširenja EU. Takođe postoji i mogućnost eventualnih sukoba između predsednika Evropske komisije i rotirajućeg predsedavajućeg, kao i održavanje institucionalnog balansa u novoj podeli odgovornosti pogotovo imajući u obzir, mogući, problem nastale „parlamentarizacijom“ Evropske unije zbog sve većih nadležnosti Parlamenta.

Predsednici Francuske, Holandije i Ujedinjeno Kraljevstva su izjavile da je potrebno održati tempo da bi Ugovor o Ustavu stupio na snagu 1. januara 2009. godine.

² Internet adresa: http://www.eu2007.pt/UE/vEN/Reunioes_Eventos/ChefesEstado/conseurbxjn.htm, 05/06/2007.